

2022

Jaarbericht

VALA

10 jaar 2012-2022

Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek

*Behoudt al 10 jaar
het karakteristieke
landschap van de
Achterhoek.*

Onmisbare vrijwilligers knotten wilgen

Foto gemaakt door Helma Olden, winnaar 3e prijs van de fotowedstrijd (zie ook pagina 4)

Inhoud

4. Jubileumfotowedstrijd
5. Jubileumartikel: *'Ik ben stronttrots op wat we bereikt hebben in het landschap'*
6. Jubileum VALA: 10 jaar ontwikkeling en successen
8. Cijfers en activiteiten van 2022
10. Jubileumartikel: *'Agrarisch en natuur moeten naast elkaar kunnen functioneren'*
11. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer
12. Resultaten ANLb 2022
15. Projecten
18. Jubileumartikel: *Vrijwilligers dragen steentje bij aan werk van VALA*
19. Vooruitblik naar 2023
20. Terugblik jubileumactiviteiten
22. Jubileumartikel: *Rob Geerts, nestor binnen VALA*

*Foto voorzijde: Patrijzen op bezoek met hun jongen.
Foto gemaakt door Nancy Hahné, winnaar 1e prijs van de fotowedstrijd.*

*Foto achterzijde: Zonsopkomst.
Foto gemaakt door Frank Bosman, winnaar 2e prijs van de fotowedstrijd.*

Meer over de fotowedstrijd vind je op pagina 4.

Jubileumfotowedstrijd

VALA organiseerde afgelopen jubileumjaar een fotowedstrijd. Per seizoen konden foto's ingestuurd worden die passen bij het werk van de VALA. Het ging om de volgende thema's: agrarisch cultuurlandschap, flora en fauna in het agrarisch cultuurlandschap, werkzaamheden agrarisch natuur- en/of landschapsbeheer. Totaal zijn 115 foto's ingestuurd en hebben 23 fotografen meegedaan.

De jury, bestaande uit Jan Stronks, Rob Geerts en Rina Scharpert, heeft drie winnaars uit de twaalf door hen genomineerde foto's gekozen. Nancy Hahné ontving uit handen van directeur Paul ter Haar een fotoafdruk op groot formaat van haar inzending, een drone fotoshoot op een zelfgekozen locatie in de Achterhoek en daarnaast een geldbedrag.

Eerste prijs: Patrijzen op bezoek met hun jongen van Nancy Hahné

Jury: Een prachtige foto van een van onze doelsoorten. De foto heeft een mooie compositie. De jongen zitten mooi tegen moeder aangedrukt. Als je goed telt zijn het er twaalf. De vederpracht komt mooi uit, alhoewel nabewerking de foto nog mooier kan maken. Het is een gelukstreffer. Een van onze juryleden was best een beetje jaloers!

Tweede prijs: Zonsopkomst van Frank Bosman

Jury: 'Een mooie foto van de zonsopkomst in het agrarisch landschap in de Achterhoek. De belichting is goed. De lijnen door de bomen en struiken in de foto zijn mooi. De horizon neigt rechts iets naar beneden te lopen. Typisch Achterhoek.'

Derde prijs: Onmisbare vrijwilligers knotten wilgen van Helma Olden

Jury: 'Een prachtige foto van agrarisch natuurbeheer in uitvoering. De foto straalt actie uit. De personen op de foto werken met grote inzet en hebben zichtbaar plezier bij hun werkzaamheden. Aan veiligheid is gedacht. De foto had iets verder naar rechts kunnen beginnen, zodat meer accent wordt gelegd op waar de rij knotwilgen heengaat. Deze foto is goed bruikbaar binnen de VALA.'

‘Ik ben stronttrots op wat we bereikt hebben in het landschap’

Op 20 april 2012 was de officiële oprichting van Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA) met als kersverse voorzitter Dick Looman. Reden om eens met hem terug te blikken op tien jaar VALA.

‘Met de andere Achterhoekse agrarische natuurverenigingen hadden we al een poos saamengewerkt. Het was tijd om hier een naam aan te geven. We vonden het belangrijk om te laten zien dat boeren en landschapsbeheer goed samengaan. Het prachtige coulisselandschap, de kleine landschapselementen, bosjes, singels, kikkerpoelen, hakhout of knotrijbomen. Zo’n mooi gebied mooi houden of nog mooier maken, dat moet je samen oppakken’, zegt Dick.

VALA bestaat tien jaar; inmiddels een volwaardige gesprekspartner over alles wat in het landelijk gebied omgaat. ‘We hebben een agrarische kijk op de dingen en niet alleen een ecologische. Er is in die tien jaar veel gebeurd aan het beheer van landschapselementen. Er is ook een grotere waardering voor natuur- en landschapselementen gekomen. Biodiversiteit kwam hoger op de agenda. De belangstelling voor agrarisch natuurbeheer is weer terug bij de boeren.’

VALA is inmiddels een volwassen organisatie, die professioneel werkt. ‘De laatste jaren hebben we een professionaliseringsslag gemaakt; er werden lijnen uitgezet en de kwaliteit kreeg een impuls. De VALA heeft inmiddels tien medewerkers in dienst; daar zijn risico’s mee gemoeid en dat vraagt om personeelsbeleid. We houden de overhead zo laag mogelijk. Er moet zoveel mogelijk geld naar het landschap, maar het gaat er niet om dat er zoveel mogelijk geld naar de boeren gaat. Verder ontzorgen we onze leden zoveel mogelijk op administratief gebied en zorgen we ervoor dat de kennis van landschapsbeheer via de gebiedscoördinatoren bij onze leden terecht komt’, benadrukt de voorzitter.

Lees het hele artikel

Voorzitter Dick Looman met gedeputeerde Jan Jacob van Dijk en Bennie Jolink tijdens de openingsactiviteit op 20 april 2012 bij de Tolhut in Mariënveld.

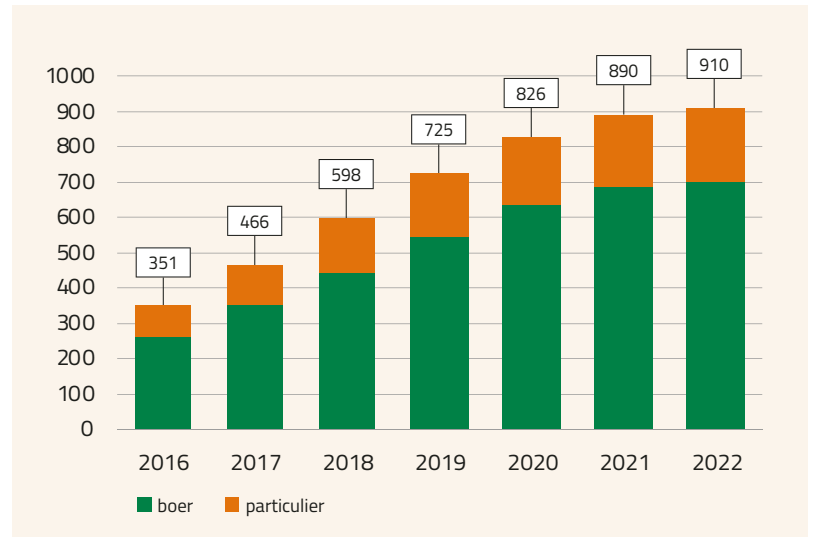

Jubileum VALA: 10 jaar ontwikkeling en successen

In het tienjarig bestaan van VALA zetten veel particulieren en boeren in de Achterhoek zich in voor meer biodiversiteit. Via de regeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) voeren ze dat beheer sinds 2016 samen uit. De ontwikkeling en successen zijn dan ook het best af te lezen aan de cijfers van de afgelopen zeven jaar.

Aantal deelnemers

In zeven jaar tijd is het aantal deelnemers ruim verdubbeld. Het aantal agrarische deelnemers groeide van 74% naar 79%.

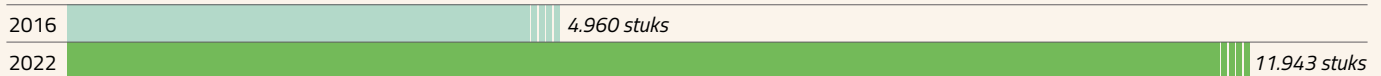

Landschapselementen

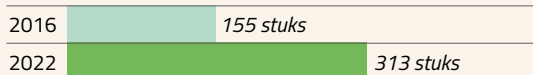
Qua beheer is vooral ingezet op het aanvullen en realiseren van biotopen voor onze doelsoorten. Dit is goed terug te zien in de toename van het beheer van natuurvriendelijke oevers, struweelranden en struweelhagen.

Alle poelen, knotbomen, boomgaarden en hagen zijn in de afgelopen zeven jaar eens of meermaals onderhouden.

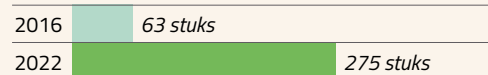
Knotbomen

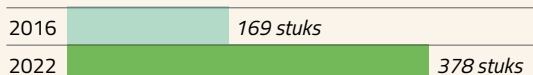
Bosjes

Struweelranden

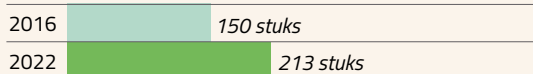
Poelen

Natuurvriendelijke oevers

Hoogstamboomgaarden

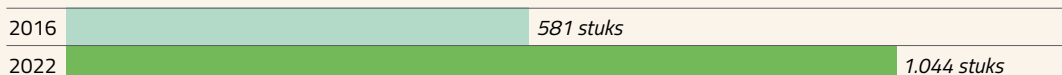
Struweelhagen

Knip- en scheerhagen

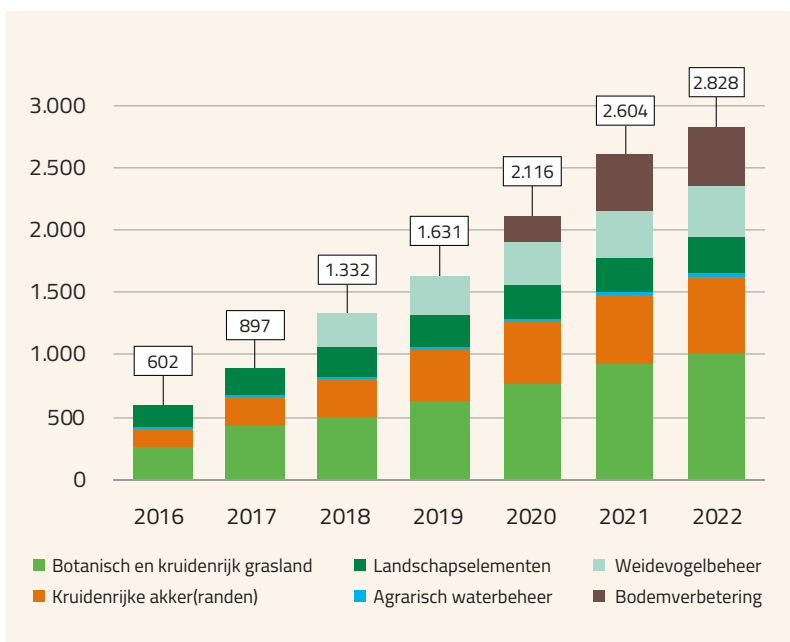
Houtwallen en houtsingels

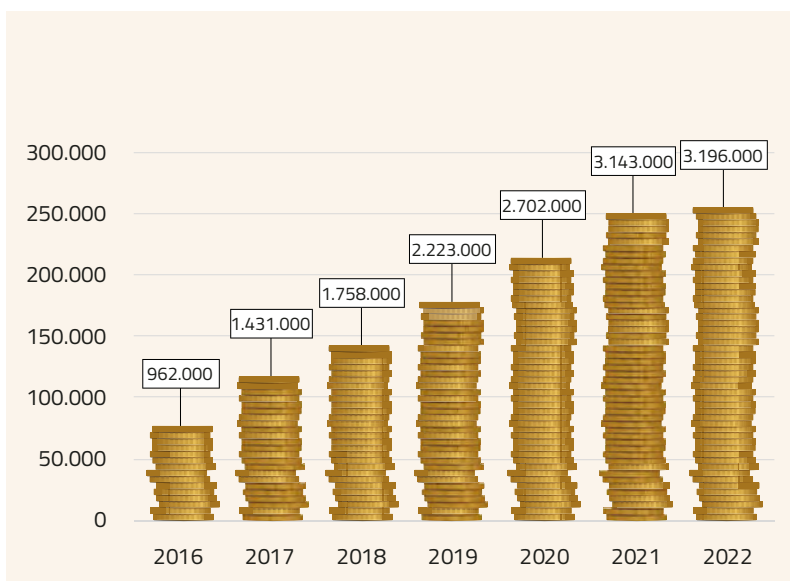
Beheereenheden (in ha)

Het aantal hectare ANLb is in 2022 ruim 4,5 keer zoveel dan in het startjaar 2016. Vooral het aandeel kruidenrijke akker(randen) en botanische en kruidenrijkgrasland nam enorm toe. Bijna vier keer zoveel hectares dan in startjaar 2016.

Betaalde beheervergoeding

Mede dankzij het grote animo in de Achterhoek en de positieve houding van de provincie ten aanzien van ANLb, heeft VALA in zeven jaar tijd veel meer ANLb kunnen afsluiten in de Achterhoek. Inmiddels gaat er ruim drie keer zoveel beheergeld naar de Achterhoek dan waarmee in 2016 gestart is.

MENSEN

MENSEN die eens koffie gingen drinken en bedachten wat goed zou zijn voor ons landschap.

MENSEN die vervolgens bedachten hoe we dat zouden kunnen doen.

MENSEN die voor statuten zorgden.

MENSEN die een gedeputeerde van de provincie en Bennie Jolink als speciale gasten voor onze oprichtingsbijeenkomst wisten te strikken.

MENSEN die ervan baalden dat Jolink veel te laat kwam, maar wel erg geïnteresseerd was in wat we wilden doen.

MENSEN die in het bestuur zaten of zitten.

MENSEN die ons ontvallen zijn.

MENSEN die nooit in het bestuur zaten, maar zich wel voor de VALA inzetten.

MENSEN die contacten met grondeigenaren hebben.

MENSEN die contracten afsluiten.

MENSEN die administratief, financieel en/of ecologisch alles regelen.

MENSEN die de verantwoording regelen.

MENSEN die (kennis)activiteiten organiseren.

MENSEN die iets voor de VALA gedaan hebben of doen, groot of klein, vrijwillig of betaald.

MENSEN die ik niet in een categorie weet te plaatsen.

Maar bovenal:

MENSEN die zorg dragen voor ons landschap.

MENSEN die het mogelijk hebben gemaakt dat we inmiddels 10 jaar bestaan.

MENSEN zoals u.

Ik ben blij en trots dat ik één van deze mensen mag zijn.

Dick Looman, voorzitter VALA

Cijfers en activiteiten van 2022

Bestuur

- Het bestuur van VALA bestaat uit bestuurders met een directe binding in de Achterhoek. VALA heeft een onafhankelijke voorzitter, ook afkomstig uit de Achterhoek.
- Er is per 29 november een nieuw bestuurslid benoemd: Lineke Pennings.
- De bestuurders Dick Looman, Egbert Harmsen en Joop Spijkers zijn herbenoemd voor een nieuwe bestuursperiode.
- Het dagelijks bestuur vergaderde iedere veertien dagen en het algemeen bestuur vergaderde acht keer.
- De VALA heeft 910 leden in 2022, waarvan 702 boeren/landgoedeigenaren en 208 particulieren.

Er is per 29 november een nieuw bestuurslid benoemd: Lineke Pennings. Lineke is melkveehouder in Aalten. Zij neemt de functie secretaris over van Arie Schoemaker. Arie is per 31 december 2021 gestopt, maar is de functie tijdelijk blijven vervullen tot er opvolging was gevonden.

Werkorganisatie

De werkorganisatie bestaat in 2022 uit:

- 3 gebiedscoördinatoren
- 1 veldcoördinator
- 1 projectmedewerker
- 1 ecooloog (inhuur)
- 1 medewerker kwaliteit beheer (inhuur)
- 1 kantoormedewerker
- 1 financieel medewerker
- 1 projectleider ANLb
- 1 projectleider GLB Pilots (inhuur)
- 1 projectleider Markemodel (inhuur)
- 1 projectleider Landbouw en natuur (inhuur)
- 1 directeur

Schouw en inventarisatie

- De schouw is uitgevoerd met de leden van de schouwcommissie. In 2022 zijn bij 56 deelnemers in totaal 254 elementen of percelen geschouwd.
- Daarnaast zijn 167 landschapselementen geïnventariseerd, waarvoor in de applicatie Beheer en Onderhoud op Maat (BOOM) is vastgelegd in welk jaar periodiek onderhoud noodzakelijk is. Dit is mede gedaan ter voorbereiding op de nieuwe ANLb-periode.
- Doordat 2022 is toegevoegd aan de lopende ANLb-periode van zes jaar (oorspronkelijk van 2016 tot en met 2021) hebben alle 910 deelnemers een nieuw beheercontract ontvangen voor dit extra beheerjaar. Daarnaast zijn er 20 nieuwe deelnemers in 2022 gestart met ANLb.

Projecten

VALA is in verschillende projecten actief. In 2022 is het POP-project Biodiversiteit met Boerenwijsheid afgerond. In het project Markemodel fase 2, is eind 2022 de eerste deal tussen Markeraad en Boerenraad gemaakt. Dit houdt in dat in 2023 de uitvoering van start kan gaan op het boerenref.

22

Subsidie

- Met de goedkeuring op de uitbreidingsaanvraag voor de regeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer in 2021 was ook de financiering van 2022 geregeld. Voor 2022 was een maximaal bedrag van € 3.781.000,- beschikbaar vanuit deze regeling.
- Voor een groot aantal jubileumactiviteiten en het opstellen van een doelsoortengids hebben we van provincie Gelderland zo'n € 25.000,- ontvangen vanuit de regeling Burgerbetrokkenheid bij natuur, groen en landschap.

Communicatie

- VALA heeft een jaarbericht 2021 opgesteld.
- Alle activiteiten van VALA zijn in een jubileumuitgave van de activiteitengids weergegeven.
- Onze leden en relaties hebben afgelopen jaar 6 digitale nieuwsbrieven ontvangen

Kennisontwikkeling

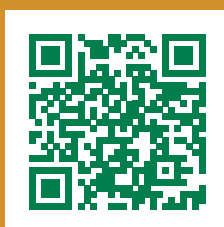
Ter ere van het 10-jarig jubileum heeft de VALA een uitgebreid aanbod aan activiteiten georganiseerd voor leden en overige geïnteresseerden, gericht op verschillende thema's:

- Graslandbeheer: twee praktijkcursussen en een bijeenkomst over de maatwerkdadviezen die VALA de afgelopen vier jaar voor boeren heeft opgesteld.
- Akkerbeheer: twee praktijkcursussen en een discussiemiddag voor genodigden over zaaigoed.
- Landschapsbeheer: twee poelencursussen, een cursus hoe meer biodiversiteit in de boomgaard te realiseren, twee snoeicursussen hoogstamfruit, een cursus hakhoutbeheer en een discussiemiddag hakhoutbeheer voor genodigden.
- Soorten van het boerenland: een filmavond 'Paradijs voor de patrijs', twee vogelexcursies, twee vlinderexcursies en er is een doelsoortengids opgesteld waarin de belangrijkste soorten van het Achterhoekse cultuurlandschap zijn uitgelicht.
- Natuurinclusieve landbouw: een excursie bodemverbetering en acht rondleidingen van onze boerenbestuurders waarin zij lieten zien wat zij allemaal doen voor biodiversiteit en waarom.

VALA ontwikkelt doelsoortengids

Van een aantal soorten waarvoor de VALA zich via het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) inzet zijn door diverse organisaties interessante brochures gemaakt. Aanvullend heeft VALA in het kader van het tienjarig jubileum een doelsoortengids uitgebracht. Een uitnodigende gids waarin tien bijzondere soorten uit de Achterhoek zijn uitgelicht.

Alle leden ontvingen tijdens de ALV een gedrukte gids. Alle andere leden ontvangen deze aan het eind van 2022 bij de contractbesprekingen voor ANLb 2023.

De gids is voor iedereen gratis te downloaden op onze site.

‘Agrarisch en natuur moeten naast elkaar kunnen functioneren’

De afgelopen tien jaar zetten veel particulieren en boeren in de Achterhoek zich in voor meer biodiversiteit. Ze doen dat sinds 2016 via de regeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Een van deze deelnemers is Herbert van Zeijts uit Eefde.

Lees het hele artikel

Samen met zijn vrouw Annelien runt Herbert melkveehouderijbedrijf Schurink. Herbert: ‘We zijn niet alleen op de wereld, daarom vinden we biodiversiteit belangrijk. En natuurlijk vanwege de toekomst van onze aarde. Daarnaast vind ik het ook leuk om te dealen met de omgeving en oplossingen te zoeken voor de handicaps van de percelen, want de grond moet wel iets opbrengen. Vandaar dat we aan agrarisch natuurbeheer doen hier op het bedrijf.’

‘Zo hebben we momenteel dertien hectare botanisch hooiland op incurante stukken en kleine percelen. We hebben dat al meer dan twintig jaar in het pakket. Sinds vorig jaar hebben we zes hectare productief kruidenrijk grasland. Verder is er een bloemenrand langs ons bouwland en sinds een aantal jaren hebben we ook een zonnebloemrand langs ons maisland op de zichtbare plekken en ben ik initiatiefnemer van het Achterhoekse zonnebloemlint. Onze houtwal valt onder hakhoutbeheer en die onderhouden we een keer per vier jaar. Verder staan hier zo’n 30 knotwilgen die we elk jaar zelf knotten en drie kikkerpoelen op vrijwillige basis. Ook de vogels vergeten we niet, bijvoorbeeld door een akkerrand van 30 are met een patrijzenmengsel. Ik heb er, eerlijk gezegd, zelf nog nooit een patrijs gezien’, zegt Herbert lachend. ‘Vogelwerkgroep “De IJsselstreek” plaatste bij ons bedrijf nestkasten. Al met al is het nog een hele waslijst.’

‘Regelmatig heb ik contact met VALA over het agrarisch natuur en landschapsbeheer op ons bedrijf. Tijdens de schouw wordt gekeken of alles volgens de regels van het ANLb is verlopen. Ook als de contracten aflopen is er overleg over de mogelijkheden om in te schrijven voor een volgende periode. VALA is een vraagbaak op het gebied van subsidies, maar ook op het gebied van onderhoud. Natuurlijk kost agrarisch natuurbeheer wel extra werk, maar het is wel mooi werk. Ik heb er wel voldoening van. Bovendien vind ik dat agrarisch en natuur naast elkaar moeten kunnen functioneren’, besluit de melkveehouder.

Cursus kruidenrijk grasland in juni 2019 bij de Van Zeijts op het bedrijf

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Binnen de organisatie stond 2022 in het teken van de voorbereidingen voor de nieuwe beheerperiode 2023 – 2028. Ter voorbereiding op deze nieuwe beheerperiode hebben we de doelstellingen van het ANLb in de Achterhoek met de provincie besproken, de beheerstrategie aangescherpt en de beheerpakketten aangepast en ging veel energie in de samenhang tussen ANLb en het nieuwe landbouwbeleid zitten. Daarnaast was het vooral een ‘gewoon’ ANLb-jaar, waarin we beheeradvies gaven, cursussen organiseerden en de schouw uitvoerden.

Beheerstrategie

In 2022 heeft VALA veel tijd gestopt in het aanpassen en aanscherpen van de beheerstrategie en beheerpakketten voor de nieuwe ANLb-periode 2023. In de beheerstrategie is gekozen om veel meer in te zetten op het bereiken van een volledige biotoop of mozaïekbeheer. Dit heeft tot gevolg dat er veel gesprekken zijn gevoerd met deelnemers over het aanvullen van hun huidige beheer om dit te bereiken. Uit de gesprekken hierover tussen coördinator en deelnemer blijkt dat er vaak meer mogelijk is dan in eerste instantie wordt gedacht, waardoor het niet alleen bij een strategie blijft, maar ook daadwerkelijk invulling krijgt in het veld.

ANLb

Onze gebiedscoördinatoren hebben veel gesprekken gevoerd met de deelnemers over de mogelijkheden en kansen per 2023 en de nieuwe beheerpakketten. Daarnaast zijn veel landschapselementen die deelnemers graag per 2023 onder beheer zouden willen brengen, beoordeeld op kwaliteit en is bekeken welk beheer nodig is. Dit is allemaal vastgelegd in ons beheersysteem (BOOM). Naast het inventariseren voor de nieuwe periode hebben we veel aandacht gevraagd voor het uitvoeren van het landschapsbeheer voor 1 januari 2023. Normaal wordt het landschapsbeheer uitgevoerd tot half maart, maar gezien de einddatum van de ANLb-periode op 31 december 2022 heeft VALA aan deze datum vast moeten houden. Er is veel gehoor gegeven aan het tijdig uitvoeren van het landschapsbeheer!

Ecoregeling

Naast de voorbereidingen op de nieuwe ANLb-periode hebben we veel tijd gestoken in het nieuwe landbouwbeleid. In de loop van het jaar werd steeds duidelijker dat de Ecoregeling direct effect heeft op het ANLb. Om goed te begrijpen wat de gevolgen van deze effecten zijn, zijn meerdere bijeenkomsten en instructies gevolgd. Met als doel onze deelnemers zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen bij de keuzes die gemaakt moeten worden. Helaas bleef de gewenste duidelijkheid over het beleid en de doorwerking op het ANLb lang uit. Gelukkig zochten veel deelnemers bij vragen contact met de coördinatoren, waardoor VALA veel praktijkvoorbeelden bij de beleidsmakers heeft kunnen voorleggen.

Een mooie combinatie: een kruidenrijke akkerrand rondom de graanakker.

378 poelen

24 km struweelhagen

47 km knip- en scheerhagen

313 bosjes

**1.044 houtwallen
en houtsingels**

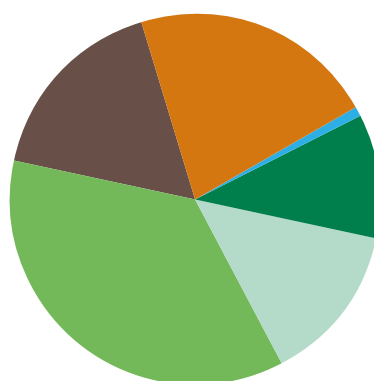
**48 natuurvriendelijke
oevers**

Resultaten 2022

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer in de Achterhoek

In 2022 hebben 910 particulieren en boeren zich ingezet voor meer biodiversiteit via de regeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Samen voeren zij dit beheer uit in de Achterhoek.

- 611 HECTARE **AKKER(RANDEN)**
- 23 HECTARE **AGRARISCH WATERBEHEER**
- 302 HECTARE **LANDSCHAPSELEMENTEN**
- 398 HECTARE **WEIDEVOGELBEHEER**
- 1018 HECTARE **GRASLAND(RANDEN)**
- 476 HECTARE **BODEMVERBETERING**

11.943 knotbomen

275 struweelranden

213 hoogstamboomgaarden

Patrijzentellingen

Er zijn in 2022 helaas wat minder patrijzen waargenomen dan in 2021. Het ontbreken van tellers in enkele telgebieden is mogelijk van invloed op de telresultaten. Daarbij was het in 2022 nog niet mogelijk om in alle patrijz-focusgebieden (kernegebieden waar de patrijz aantoonbaar voorkomt en vrijwilligers de aanwezigheid monitoren) beheer af te sluiten, omdat deze buiten de subsidiegebieden van de provincie vielen. Gelukkig is dit per 2023 aangepast en kan in alle patrijz-focusgebieden beheer worden afgesloten gericht op de patrijz. Wij zien nog genoeg kansen om het leefgebied van de patrijz te verbeteren. Daar maken wij samen met u graag werk van!

FOCUSGEBIED PATRIJZEN	OPPERVLAKTE (HA)	AANTAL TERRITORIA
BARLO	1716	9
HENGELO-VELSWIJK	1521	36
LEESTENSCHEN BROEK	455	4
MEDDO-ZWOLLE	776	0
MONTFERLAND	2852	35
N18	1651	13
NEEDE NOORD	730	3
NETTELHORST	744	1
SINDEREN E.O.	2784	10
STEENDEREN	2164	9
WEHL	975	6

Projecten

Naast de uitvoering van het ANLb richt de VALA zich ook op projecten die een bijdrage leveren aan het behouden en ontwikkelen van het karakteristieke landschap in de Achterhoek. In 2022 ging er veel aandacht uit naar onderstaande projecten.

Pilot GLB Het Markemodel

In 2022 maakten we een start met de GLB-pilot Het Markemodel. Rondom Winterswijk en de gemeente Bronckhorst gaan 35 boeren op hun melkveebedrijven aan de slag met bovenwettelijke maatregelen op het gebied van land, water en lucht. Het Markemodel is een initiatief van VKA en VALA. Provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, Rabobank en Friesland Campina gingen met een vertegenwoordiging van de boeren, de 'Boerenraad' in dialoog om maatschappelijke doelen in een Regionaal Omgevingsplan vast te stellen. De boeren worden beloofd voor uit te voeren maatregelen, die bijdragen aan het realiseren van doelen. Het gaat hier onder meer over doelen op het gebied van reductie van CO₂-uitstoot, het verlagen van het stikstofbodemschot of het vergroten van het percentage biodiversiteitsareaal. Boeren hebben hun bedrijfseigen maatregelen omschreven in een Bedrijfsontwikkelingsplan. Kern van het Markemodel is de visie dat doelen juist kunt bereiken als je met elkaar het gesprek aangaat, naar elkaar luistert, aandacht

hebt voor elkaars zorgen en belangen en daar gezamenlijk, gebiedsgericht, oplossingen voor zoekt. Hoe je kunt belonen voor prestaties die bijdragen aan het realiseren van doelen maar ook hoe je elkaar als gebiedspartijen serieus neemt; dat is de leerervaring van 2022 en tegelijk het startschot voor een vruchtbaar 2023.

De dialoogpartners Boerenraad en Markeraad met projectondersteuners binnen het Markemodel in de Achterhoek en VALA als penvoerder en dialoogpartner.

Op vrijdag 9 december sloten deze boeren, vertegenwoordigd in de Boerenraad en de Markeraad, bestaande uit FrieslandCampina, Rabobank, provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, een deal en werd het startschot gegeven voor een concrete uitrol richting boerenpraktijk.

Deze GLB-pilot wordt gefinancierd door:

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Uitvoering natuurinclusieve bedrijfsplannen via de regeling Waardedaling landschap

In navolging op het voorgaande jaar hebben zich in 2022 nieuwe boeren gemeld met interesse in een bedrijfsnatuurplan. Dat leidde tot:

- 20 biodiversiteitsplannen (in totaal nu 53)
- 1 kringloopplan (in totaal nu 4)
- 5 bodem- en waterplannen (in totaal nu 16)
- 3 agroforestryplannen (in totaal nu 11)

Maar liefst vijf boeren met een biodiversiteitsplan dienden inmiddels ook een aanvraag in voor de regeling Waardedaling landschap. Zij leggen een of meer landschapselementen aan op hun landbouwgrond en krijgen de aanleg en de waardedaling van hun grond grotendeels vergoed door provincie Gelderland. Het beheer loopt daarna via de ANLb-regeling.

Naast de vijf boeren met een biodiversiteitsplan, hebben zich nog 27 boeren en particulieren gemeld voor deze regeling. In totaal zijn er twee aanvragen ingediend: de eerste aanvraag bestond uit zes deelnemers, de tweede aanvraag uit 25 deelnemers. In totaal zijn er 23 poelen, 77.771 m² struweelrand, 71.252 m² struweelhaag, 57.875 m² singel, 92.468 m² (hakhout)bos, 5.395 m² houtwal en 2.080 m² bosmantel aangevraagd in 2022. Dit geeft een totale oppervlakte van ruim 33 hectare nieuw aangelegd landschap.

Geen woorden maar daden, zo ziet VALA het graag!

^ *Struweelrand.*
Foto: Dorien ten Bokkel, deelnemer fotowedstrijd.

Poel >

Deze bedrijfsnatuurplannen worden gefinancierd door:

provincie
Gelderland

Project Biodiversiteit met Boerenwijsheid is afgerond

Eind 2018 is de wens van VALA om meer kennisbijeenkomsten voor onze leden te organiseren vertaald naar een POP3-subsidieaanvraag voor kennisoverdracht natuurinclusieve landbouw. Eigenlijk een driejarig project, waarbij 2022 als extra jaar is benut om alsnog de bijeenkomsten te organiseren die wegvielen vanwege de coronamaatregelen.

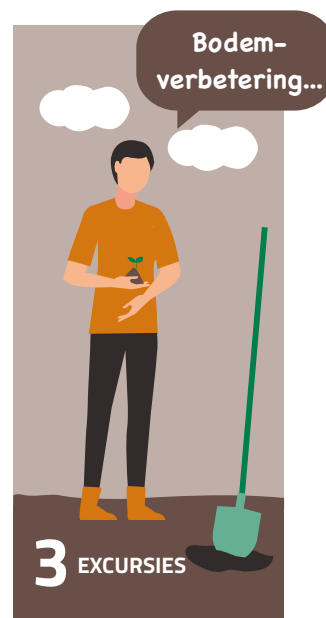
We zijn erg tevreden met de resultaten van dit project. Op de infographic hieronder ziet u de resultaten in de Achterhoek.

Praktijkcursus akkerbeheer bij deelnemer Sander Thus in Wehl.

Samen met Collectief Rivierenland hebben we jaarlijks vele kennisbijeenkomsten, excursies en maatwerkadviezen georganiseerd rondom de thema's bodemverbetering en weidevogel-, grasland- en akkerbeheer.

Vrijwilligers dragen steentje bij aan werk van VALA

Binnen VALA zijn verschillende vrijwilligers actief. In de elf patrijzenfocusgebieden zijn dat zo'n 60 vrijwilligers. En met de weidevogels zijn in Eibergen, Beltrum en Steenderen zo'n 25 vrijwilligers in de weer. Reden om de vrijwilligers binnen de VALA centraal te stellen.

Harry Kemna en Karin Bosch zijn weidevogelbeschermer en tevens dronepiloot; ze zoeken weidevogels met behulp van drones. 'Hier in Eibergen zitten voornamelijk Kieviten en grutto's. Bij weidevogelbescherming worden de eieren op akkerland heel voorzichtig overgepakt in een mandje. Zo kan de boer het nest makkelijk verplaatsen wanneer hij op de akker aan het werk wil. In grasland brengen we markeringen aan, zodat de boer er omheen kan maaien. Belangrijk is geen sporen achter te laten voor vossen of marters; helaas lijken ze toch onze stokken te herkennen. Daarom is het beter om met gps-coördinaten te werken', legt Harry uit.

Karin: 'Met de drone en de warmtecamera spoor je de nesten op en stel je de gps-coördinaten vast. Deze worden opgeslagen in de boerenlandvogelmonitor en de boer of loonwerker kan ze dan op zijn trekker instellen om de nesten te beschermen. Bij het krieken van de dag zijn de nesten nog warm en de omgeving koud. Dan kun je met de warmtecamera het best waarnemen.' De vrijwilligers werken vanuit de plaatselijke vogelwerkgroep, maar ze voelen zich steeds meer betrokken bij VALA. 'Onze drone staat in het kantoor van VALA in Eibergen. Als we 'm ophalen, maken we altijd even een praatje. Ik zie ons als een onderdeel van het grotere geheel van het werk van VALA.'

Lees het hele artikel

Harry Kemna (blauwe jas) bedient de controller van de warmtecamera. Karin Bosch (rechts) laat de Drone vliegen en (links) Gerrit Stomps (met rode vest). Hij kijkt mee op het warmtebeeldscherm.

Vooruitblik naar 2023

Als ik vooruit kijk naar 2023 en een klein beetje terug kijk naar 2022, heb ik een *déjà vu*, het gevoel dat je iets al eens een keer eerder hebt meegemaakt.

Als ik kijk naar de onzekerheden omtrent budget, voorwaarden en pakketten voor het nieuwe ANLb die er waren, dan waan ik mezelf weer in 2015 toen we in exact dezelfde situatie zaten. Gelukkig is het toen goed gekomen en ook in 2022 kwam het (op het nippertje) weer goed!

Als ik vooruit kijk naar 2023 dan hoop ik dat de vreselijke oorlog in Oekraïne snel ophoudt. Het enige goede daaraan is dan geweest dat het heel veel van onze problemen heeft gerelativeerd!

Daarnaast hoop ik dat 2023 een jaar wordt, waarin we onzekerheden in zekerheden weten om te buigen, wantrouwen in vertrouwen veranderd en problemen opgelost worden!

Als ik vooruit kijk naar 2023 dan maak ik me voor alles wat er op de VALA afkomt geen grote zorgen. We hebben een organisatie staan met geweldige medewerkers, met meer dan 1000 leden. Alles bij elkaar moeten we toch in staat zijn om in 2024 tegen elkaar te kunnen zeggen dat we weer een jaar hebben mogen wonen en werken in de mooiste hoek van Nederland!

Goodgoan,

Dick Looman, Voorzitter VALA

Poelencursus

23 april in Aalten

Karen Hinkamp, gebiedscoördinator: "We waren welkom op een prachtige locatie op De Haart in Aalten en schepten als bonus meerdere kamsalamanders uit de poelen (die natuurlijk netjes weer zijn teruggezet). Mooi voorbeeld van geschikte locatie en goed beheer!"

Kamsalamanders
opgevist
in Aalten

Cursus vergroten biodiversiteit in de boomgaard

12 mei in Hengelo

Yvette Ruesen, projectleider landbouw & natuur: "Leuke tips waar ik thuis in mijn boomgaard zeker mee aan de slag ga!"

Loeren bij onze boeren

28 mei in Silvolde

Henry Steverink, bestuurslid: "De richting naar de toekomst is agrarisch gebruik inclusief natuur en landschap. Ik vind het belangrijk dat we als boeren uitleggen hoe biodiversiteit een onderdeel is van onze bedrijfsvoering."

Loeren bij onze Henry

Terugblik op jubileumactiviteiten dit jaar

Vroeg opstaan!

Vogelexcursie

1 juni 2022 in Winterswijk.

Robert Boevink, gebiedscoördinator: "Het was geen straf om voor deze cursus in alle vroegte uit de veren te gaan."

Mooie locaties

Praktijkcursus akkerbeheer

21 september in Wehl

Leonie Geurts, projectmedewerker: "Wat een prachtige akkerrand hebben wij daar bekeken. En uiteraard, de parelmoervlinder moest nog even de show stelen!"

DOELSOORTENGIDS

Maak kennis met tien bijzondere soorten uit de Achterhoek. Je ontdekt hoe ze eruit zien, wanneer je ze kunt spotten en wat je zelf kunt doen om het ze naar de zin te maken op jouw eigen grond.

Doelsoortengids

Anne Stortelder, projectleider ANLb: "Het beheer goed uitvoeren, dat kunnen onze deelnemers al. Ik hoop dat deze gids ook bijdraagt aan meer kennis over hoe hun beheer bijdraagt aan soorten van het boerenland. De enthousiaste reacties op de doelsoortengids laten wel zien dat deelnemers volop geïnteresseerd zijn in de doelsoorten! Zelf heb ik er in ieder geval wat van opgestoken!"

Enthousiaste reacties!

Rob Geerts, nestor binnen VALA

Dit jaar bestaat VALA tien jaar. Binnen VALA zijn er veel mensen die de kar trokken als bestuurder, vrijwilliger of als beroepskracht. Rob Geerts, ecooloog en medewerker kwaliteit beheer bij VALA, is kartrekker van het eerste uur.

'Ik werkte destijds bij Wageningen University & Research (WUR) en raakte uit persoonlijke interesse en hobby betrokken bij de VAL Oude IJssel. Ik was geïnteresseerd in agrarisch natuurbeheer en daarnaast had het een relatie met mijn werk. Ik heb altijd gewerkt op het grensvlak van landbouw en natuur. Opgeleid als botanisch analist werk ik inmiddels ruim 40 jaar bij WUR', vertelt Rob.

Rob nam in 2012 als bestuurslid van de VAL zitting in het VALA-bestuur. Later werd hij ambtelijk secretaris. Vanaf 2014 detacheerde WUR hem voor een dag per week bij VALA. Tot op de dag van vandaag is die detachering voortgezet en is er een vruchtbare samenwerking tussen WUR en VALA ontstaan. Hij gaf o.a. sturing aan de schouw en beoordeelde de kwaliteit van de graslanden die onder beheer lagen. Samen met Jan Stronks beoordeelde hij, als ecooloog, de voorintekening en gaf met hem invulling aan de beheerstrategie van VALA.

Rob: 'Ik ben blij dat ik zo met mijn expertise een bijdrage heb kunnen leveren aan succesvol agrarisch natuurbeheer. VALA is een prettige organisatie om voor te werken en heeft een goede naam opgebouwd. We liepen altijd al voorop en zetten in korte tijd een mooie en professionele organisatie neer. We waren en zijn nog steeds een voorbeeld voor veel collectieven. De kracht van VALA zit deels in de ambitie en de durf om nieuwe dingen op te pakken en risico's te nemen. Daarnaast hebben we een enorm potentieel aan expertise, ervaring en kennis in huis, zowel in de werkorganisatie als het bestuur, én niet te vergeten we beschikken als Achterhoekers over een gezonde dosis humor en relativering. Dat alles maakt wat VALA nu is.'

Lees het hele artikel

Het VALA-bestuur van het eerste uur tijdens de startbijeenkomst op 20 april 2012 bij de Tolhut in Mariënvelde.
V.l.n.r.: Rob Geerts (VAL), Jan Makkink (PAN), (Bennie Jolink), Dick Looman ('t Onderholt), (gedeputeerde Jan Jacob van Dijk), Hennie ter Bogt (SMVV), Carla Vriezen (GG) en Gerbert Oonk (B&S).

Colofon

Uitgave van de Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek, februari 2023

E-mail: info@de-vala.nl

Website: www.de-vala.nl

Telefoon: 0575 -20 02 95

Tekst: VALA, Paul ter Haar, Dick Looman, Yvette Ruesen, IJsbrand Snoeij, Anne Stortelder

Realisatie en eindredactie: Rina Scharpert Communicatie & Organisatie

Foto's: Archief VALA, Dorien ten Bokkel, Frank Bosman, Rob Geerts, Nancy Hahné, Karen Hinkamp, Helma Olden, Jan Stronks

Vormgeving: Designimals, Laura Hondshorst

